

HERPES VIRUSLARINING TA'RIFI, TURLARI VA DAVOLASH PRINSIPLARI

PhD Xudoyarova G.N.

Turdinorov Shaxzod, Yaxshiboyev Fayozbek

(Davolash fakulteti talabalari)

SAMARQAND ZARMED UNIVERSITETI

Mavzuning dolzarbligi: Herpes viruslari, insonning turli joylarida turli xil kasalliklarga sabab bo'ladigan, keng tarqalgan viruslar oilasidir. Ular asosan hujayra darajasida yashaydi va hayot bo'yi organizmda qolishi mumkin. Bu maqolada herpes viruslarining asosiy turlari, ularning tarqalishi, belgilari va davolash usullari haqida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: herpes, viruslar, organism,

Maqsad: Herpes viruslarning ta'rifi, turlari va davolash prinsiplari o'rganish.

Tadqiqot materiallari va usullari: Diagnostik tadqiqot usullari infeksiyaning atipik shakllarida kasallikning etiologiyasini aniqlashtirish, shuningdek boshqa kasalliklar bilan differentsial tashxis qo'yish uchun ishlatiladi. Vesikular tarkibini, to'qimalar va organlarni yuvish, smear izlari, qirib tashlashlar, tana suyuqliklari va sekretyalarini (shilimshiq, siydik, prostata bezining sekretyasi, qon namunalari) tekshiring. Tadqiqot usullari: Molekulyar genetik usullar: polimeraza zanjiri reaksiyasi (PCR), DNK gibridizatsiyasi.

Immunologik usullar: immunofluoresans reaksiyasi to'g'ridan-to'g'ri (PIF) va bilvosita (RNIF), ferment bilan bog'liq immunosorbent tahlil (Elishay), qon zardobida yoki boshqa biologik suyuqliklarda va bemorning tanasining sekretyalarida aylanib yuradigan o'ziga xos antiherpetik antikorlarni (IgM, IgG, IgA) aniqlash. HSV ni aniqlash va aniqlashning virusologik usullari. Herpes infeksiyasining oldini olish.

Homilador ayollar: ayolning qonida HSV antikorlari bo'lsa ham, bemorlar bilan, bemorlar bilan umumiy bo'lgan uy-ro'zg'or buyumlari bilan aloqa qilishdan saqlanib.

Herpes belgilari bo'lgan yangi tug'ilgan chaqaloqlarni alohida xonaga joylashtiring, xodimlar maxsus xalat va qo'lqoplarda ishlashlari kerak. Oziqlantirish uchun onaga etkazib berishda bolani qattiq izolyatsiya qilish. Onada maxsus xalat bo'lishi kerak. Dudaklardagi herpes bilan ona niqob kiyishi kerak, siz bolani o'polmaysiz, bola ovqatlanadigan idishlardan ovqat va suyuqliklarni tatib ko'rmaysiz. Labial herpes bilan kasallangan hamshira niqob kiyishi, yangi tug'ilgan chaqaloq bilan ishlashdan oldin va keyin qo'llarini yaxshilab yuvishi kerak.

O'tkir davrda bemorlarga vannalar, basseynlar, sport zallariga tashrif buyurish taqiqlanadi. Gigienik dush, hammom, solaryum, ochiq suv havzalarida qolish istisno

qilinadi. Yuzdagi herpesning kuchayishi paytida alohida idishlar ajralib turadi. Remissiya boshlanganda: choynab, sochiqni almashtirish. Tasodifiy jinsiy aloqadan saqlanib. To'siqni kontratseptsiya vositalaridan foydalanib. Shaxsiy va jinsiy gigiena qoidalariga rioya qilib. Jinsiy sheriklarni tekshirish va davolash. Eroziya to'liq epitelizatsiyasiga qadar alevlenme paytida jinsiy faoliyatning barcha shakllaridan saqlanib.

Herpes viruslari asosan to'rtta asosiy turga bo'linadi:

1. Herpes Simplex Virus (HSV) HSV-1: Odatda og'iz va lablarda ko'rinadigan ko'm-ko'k yoki herpesni keltirib chiqaradi. U, shuningdek, o'pka va boshqa joylarda ham paydo bo'lishi mumkin.

HSV-2: Asosan jinsiy aloqa orqali tarqaladi va genital herpesga sabab bo'ladi.

2. Varicella-Zoster Virus (VZV)

Ushbu virus varitsella (qizamiq) va zona (shingles) kasalliklarini keltirib chiqaradi. Birinchi marta bolalarda qizamiq sifatida namoyon bo'ladi, keyinchalik esa odamning immuniteti pasayganda zona paydo bo'lishi mumkin.

3. Epstein-Barr Virus (EBV)

Odatda mononukleoz (sariq) kasalligini keltirib chiqaradi va ba'zi turli saraton kasalliklariga (masalan, Burkitt limfomasi) bog'liq.

4. Cytomegalovirus (CMV)

Bu virus ko'pincha asimptomatik bo'lib, ammo immuniteti pasaygan odamlarda, masalan, OIV bilan kasallanganlarda og'ir kasalliklarga olib kelishi mumkin.

Tarqalish yo'llari herpes viruslari turli yo'llar orqali tarqaladi:

Odamdan odamga: to'g'ridan-to'g'ri aloqa (labdan labga yoki jinsiy aloqa orqali).

Virusli suyuqliklar: salivada, terida yoki boshqa tanaviy suyuqliklarda mavjud.

Asimptomatik davr: Virus tashuvchilari belgilsiz bo'lishi mumkin, bu esa tarqalishini yanada oshiradi.

Belgilari: Herpes virusining belgilari infeksiya turiga qarab farq qiladi:

HSV-1: Labda qizilo'ngach yoki ko'm-ko'k paydo bo'ladi, og'riq, qichishish va shishishni keltirib chiqaradi.

HSV-2: Genital minta atrofida qizilo'ngach, og'riq, qichishish va shishishni keltirib chiqaradi.

VZV: Qizamiq kasalligi paytida butun tanada qizil, qichishadigan toshmalar paydo bo'ladi. Zona bo'lganda, toshmalar odatda tananing bir tomonida paydo bo'ladi.

EBV: Yuqori harorat, charchoq, shishgan limfa tugunlari va og'riq bilan bog'liq.

Davolash: Herpes viruslari uchun to'liq davolash yo'q, lekin belgilarning kuchini kamaytirish va hujumlarni oldini olish uchun bir qator usullar mavjud:

Antivirus preparatlari: Acyclovir, Valacyclovir va Famciclovir kabi dorilar simptomlarni yengillashtirish va hujumlarni kamaytirishda yordam beradi.

Immunitetni kuchaytirish: Sogʻlom turmush tarzi, toʻgʻri ovqatlanish va stressni kamaytirish orqali immunitetni mustahkamlash mumkin.

Profilaktika: Jinsiy aloqa paytida himoya vositalaridan foydalanish, virusli shikastlanmalardan qochish va qattiq gigiena qoidalariga rioya qilish tavsiya etiladi.

Xulosa: Herpes viruslari insonlar orasida keng tarqalgan boʻlib, ularning turli turlari hayot davomida turli kasalliklarga olib kelishi mumkin. Oʻzgarmas infeksiya sifatida ular bilan toʻgʻri kurashish uchun profilaktika va davolash usullarini qoʻllash zarur. Shuningdek, har bir insonning sogʻligʻini saqlash uchun immunitetni kuchaytirish muhimdir.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Vakhidova A.M., Muradova Emma Vladimerovna, Khudayarova Gavhar Nurmatovna. [Morphology of viable and dead echinococci, the effect of antibiotics and homeopathic drugs on the echinococcal fluid](#). Mintaqada zamonaviy fan, taʼlim va tarbiyaning dolzarb muammolari, 103-111
2. Г.Н. Худоярова, ЭВ Мурадова, А.М. Вахидова. [ПРИНЦИПЫ ЛЕЧЕБНОЙ ПРОГРАММЫ ПНЕВМОНИИ ПРИ ИНФЕКЦИИ ГРИБАМИ РОДА PAECILOMYCES У ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА](#) Журнал теоретической и клинической медицины, 145-147
3. АФ Абдурахимова, С Сирожидинова, ЭВ Мурадова, ГН Худаярова. [КОКЛЮШ И ПАРАКОКЛЮШ ОПРЕДЕЛЕНИЕ ПЕРЕКРЕСТНОГО ИММУНИТЕТА](#). Молодежь и медицинская наука в XXI веке, 162-162
4. АМ Вахидова, ГН Худаярова, КС Болтаев Исследование микрофлоры содержимого эхинококковых пузырей по морфологическому соотношению и определение ее чувствительности к антибиотикам Academy, 8-10
5. Х. Г. Нурмаматовна. [ЗАБОЛЕВАЕМОСТЬ ОСТРОЙ ПНЕВМОНИЕЙ У ДЕТЕЙ РАННЕГО ВОЗРАСТА В САМАРКАНДСКОМ ОБЛАСТИ](#). "Экономика и социум" 112 (9),6
6. Adolat Vakhidova. [THE CHANGE IN THE CONCENTRATION OF PHOSPHOLIPIDS IN EXPERIMENTAL INFECTION OF LAMBS WITH ECHINOCOCCOSIS AND PAECILOMYCES](#). World Bulletin of Public Health (WBPH), 33-35